

НАПРЯМ 3

КОГНІТИВНІ АСПЕКТИ ПОРІВНЯЛЬНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА, ТИПОЛОГІЧНОГО ТА ЗІСТАВНОГО МОВОЗНАВСТВА

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІ ОЦІНКИ А. ПАЖЕСА ПРО РОМАН ЕМІЛЯ ЗОЛЯ «ЖЕРМІНАЛЬ»

Бубняк Р. А.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Бубняк Г. М.

*асистент кафедри романо-германської філології
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Французький сучасний літературознавець Ален Пажес опрацював 94 різноманітних тексти, які появилися в французькій пресі з лютого 1884 до кінця липня 1885 року. Осмислюючи динаміку цього процесу крізь призму сучасного розуміння ролі творчості Е. Золя в історико-літературному процесі і, зокрема, місця роману «Жерміналь» у світовій романістиці, він виділив і охарактеризував три фази освоєння французькою читацькою публікою тринадцятого із циклу романів «Ругон-Маккари» твору Е. Золя: пререцепцію, рецепцію під час публікації роману частинами в газеті «Жіль Блаз» і цілісну рецепцію після публікації книжки «Жерміналь», поки не з'явився друком новий твір, що привернув увагу публіки, відвернувши її від попереднього. Названі три

фази рецепції співвідносні з трьома етапами появи роману у свідомості перших його читачів.

У період виношування задуму чергового роману з циклу «Ругон-Маккари» і збору матеріалу про життя страйкуючих шахтарів з цього приводу Е. Золя ділився роздумами в листах до знайомих. Інформація про роботу письменника над романом про реальну подію – страйк вуглекопів – потрапляла в пресу з різних джерел. Цей період А. Пажес називає періодом «нескромностей», зв'язуючи його з фігурою Поля Алексіса, друга і послідовника Золя, одного з членів «Меданської групи».

Ніхто, крім Алексіса, нічого не знав про роман, котрий мав з'явитися. Інформатор був дуже обережним, обмежувався лише кількома лаконічними твердженнями. «Статті Алексіса, – зауважує А. Пажес, – подібні до кімнати-ехо, що реєструє події і коментує їх, але відмовляється взяти на себе конкретну ініціативу. Алексіс не розгортав якоїсь оригінальної теми і не розпочинав полеміки, він відігравав роль «збудженого балакуна, який перемелує те, що інші сказали чи зробили, а потім власною мовою видає це за своє» [1, с. 189].

Е. Золя, працюючи над твором, у чернетці залишив нотатки, які свідчать про його передбачення певної реакції відповідного кола читачів.

«Мій майбутній роман досліджуватиме соціальне питання, яким страждає вся Європа, і змальовуватиме драматичну картину шахтарського страйку. Я розраховую на великий успіх через зацікавленість цією проблемою» (лист Е.Ціглеру від 16 квітня 1884 р.).

З початком публікації роману «Жерміналь» у «Жіль Блаз» (“Gil Blas”) починається друга фаза рецепції, яка тривала до 24 лютого 1885 року. На зміну періодові «нескромностей» настає період «збудженої зацікавленості». День за днем картина розкривається все більше і більше. Але бажання читачів задовольняються не повною мірою. Це – період «читання роману частинами, період певних інтерпретацій» [1, с. 190].

Перші відгуки про завершений твір з'явилися 1 березня 1885 року. Вся паризька преса заговорила про «Жерміналь»: спочатку щоденні газети, тижневики, а пізніше – й журнали.

А. Пажес зіставив міркування про «Жерміналь» критиків усіх категорій, простежуючи характер і аргументи їх оцінок. Його цікавили найменші нюанси в роздумах таких відомих на той час французьких критиків, як Понтмартен, Сарсе, Брунетьер. Виявилося, що найменше йшлося про художню правду, правдоподібність, натомість акцентувалася увага на порівнянні опублікованих творів Е. Золя, на зв'язках зображених у циклі романів персонажів, на переконливості їх характерів. Багато уваги приділялося назві роману «Жерміналь», її зв'язку з поетикою і художнім світом твору.

Судження, висловлені сучасниками Золя про роман «Жерміналь», – вважає А. Пажес, – підказують тепер новий образ твору і можливість іншого дискурсу. Між літературним твором і його публікою (теперішньою чи майбутньою)

знаходиться критика – «феномен далеко не другорядний: це те середовище, де відбувається «трансформація змісту» [1, с. 244].

Література

1. Pagès A. La Bataille littéraire. Essai sur la réception du naturalisme à l'époque de Germinal. Librairie Séguier, 1989. 276 p.

КОЛЬОРОПОЗНАЧЕННЯ В РОМАНІ Е. ЗОЛЯ «ЖЕРМІНАЛЬ»

Войтович Т. Г.

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Germinal est un roman d'Émile Zola publié en 1885. Il s'agit du treizième roman de la série des Rougon-Macquart. Écrit d'avril 1884 à janvier 1885, le roman paraît d'abord en feuilleton entre novembre 1884 et février 1885 dans le Gil Blas.

À la manière des impressionnistes de la fin du XIXe siècle, Emile Zola a créé des effets de couleurs spectrales, effectivement perçus par déduction à travers les contiguïtés de couleurs primaires, dans Germinal en plaçant le rouge, le bleu, le vert ou le jaune dans diverses combinaisons dans ses passages descriptifs. Les impressionnistes étaient très conscients des propriétés scientifiques et techniques de la couleur, se concentrant en particulier sur les interactions uniques entre les couleurs primaires [1]. Étant fondamentalement objectifs et imprégnés de la mentalité du «scientisme», les impressionnistes placeraient des parcelles de couleurs primaires vives les unes à côté des autres et permettraient à la neutralité de «l'œil innocent» cultivée de l'œil de l'esprit impressionniste de rassembler les couleurs en combinaison spectrale. Plutôt que de mélanger réellement les couleurs primaires, les impressionnistes ont permis aux téléspectateurs de créer ces effets spectraux. Certains de ces arrangements de couleurs primaires peuvent interagir de façon additive pour produire une lumière blanche spectrale, et certains peuvent interagir soustractivement pour produire du noir spectral [2].

On peut citer de nombreux passages de Germinal contenant une combinaison de rouge, bleu, vert ou jaune sur fond de lumière blanche ou de noir. Parfois, un effet spectral du violet peut apparaître avec le mélange apparent de rouge et de bleu, comme à la fin de l'histoire [3]. De nombreuses scènes de mines contiennent des feux rouges, des gaz bleus et des aperçus du cheval jaune sur un fond noir. Dans les passages apocalyptiques, le cheval jaune ressemble presque à de la lumière blanche, une masse